

Poziv vladi k vrnitvi strokovnega upravljanja medveda

Podpisane državljanke in državljani Republike Slovenije od ministra za naravne vire in prostor, vlade in predsednika vlade zahtevamo:

- 1.) Da aktualno dovoljenje za odvzem medveda skladno s priporočili stroke popravi, dopolni ali izda dodatno dovoljenje, da bo za letošnje leto odvzem znašal 206 medvedov.
- 2.) Da se takoj prekine nedopustno prakso, ko upravljanje medveda krojijo izbrane nevladne organizacije in njihovi simpatizerji v vrhu vlade, pri tem pa se odriva stroko in znanost.
- 3.) Da se odločitve o upravljanju medveda sprejema transparentno, na osnovi strokovnih argumentov, ob zagotavljanju varstva medveda in varnosti lokalnih prebivalcev.

Populacija rjavega medveda v Sloveniji je po vseh bioloških kriterijih polno vitalna. Ima eno najvišjih znanih gostot na svetu, ugodne genetske parametre in se je skoraj celotnih zadnjih 80 let prostorsko širila in številčno naraščala. Sedaj so praktično edina pomembna grožnja trajnemu ohranjanju populacije konflikti med medvedom in človekom. Za zmanjševanje konfliktov se zadnjih 15 let uporablja paleta preizkušenih preventivnih ukrepov, kot so zaščita domačih živali in čebelnjakov z elektromrežami, preprečevanje dostopa do ostankov hrane v naseljih z »medo-varnimi« kompostniki in smetnjaki, odvrčalno krmljenje in izobraževanje. Zaradi odnosov med medvedi (npr. pobijanja nesorodnih mladičev), ki pospešujejo njihovo prostorsko širjenje in približevanje samic z mladiči in nedoraslih medvedov naseljem, pa je nujen tudi ustrezen odvzem (odstrel), s katerim se ohranja vzdržne lokalne gostote in ciljno velikost populacije 800 medvedov. Povečevanje številčnosti nad to vrednostjo namreč sproži pospešeno naraščanje konfliktov. Hkrati pa ta številčnost zagotavlja ugodno ohranitveno stanje populacije medveda. Odlično ohranjena populacija rjavega medveda ob zmernih konfliktih je velik uspeh, ki v svetu velja kot primer dobre prakse.

Pristojno ministrstvo (MNVP) je do letos podpiralo omenjeni sistem upravljanja, ki med drugim sledi ohranjanju ciljnega števila 800 medvedov. Letošnje odločitve in ravnanje ministrstva pa temu več ne sledijo in močno krhajo prakso, ki je preverjeno učinkovita tako z vidika ohranjanja medveda kot tudi dobrobiti ljudi. Čeprav so bile strokovne podlage pripravljene dovolj zgodaj, je ministrstvo brez argumentov zavlačevalo z izdajo dovoljenja za odstrel medvedov. Dovoljenje je izdalo tako pozno, da je zamudilo celotno pomladansko obdobje odvzema. Poleg tega je v nasprotju s predlogom stroke raztegnilo obdobje veljavnosti odvzema do konca naslednjega leta, kar ima povsem drugačne učinke od predloga stroke. Od takem odvzemu se bo številčnost medveda do leta 2027 namesto zmanjševala (do ciljnih 800), povečala na okoli 1100 medvedov in se bo ta še pospešeno širil, kar oboje veča verjetnost nadaljega naraščanja konfliktov, tudi najhujših, kot smo jim priča letos. Posledice letošnjega nestrokovnega ravnanja ministrstva so povečana prisotnost medvedov v vaseh, številna bližnja srečanja z medvedi v naseljih, porast lažnih in tudi dejanskih napadov medveda na ljudi in drugih konfliktov ter strah številnih prebivalcev. Marsikje letos spomladi in poleti vlada skoraj obsedno stanje. Ob projekcijah učinkov trenutne politike upravljanja medveda se bo to v prihodnjih letih le še stopnjevalo.

Nekatere nevladne organizacije, ki trdijo, da se zavzemajo za »dobrobit« živali in za varstvo narave, kot npr. AniMa in Alpe Adria Green, nasprotujejo odvzemu medveda kot sredstvu njegovega ohranitvenega upravljanja in predlagajo »alternative«, kot npr. sterilizacijo

medveda, ukinitve krmljenja, preseljevanje medvedov in ukinitve CITES dovoljenj. Vendar so te »alternative« dokazano škodljive tako za varstvo medveda kot za dobrobit lokalnih prebivalcev. Prepoved odvrčalnega krmljenja bi povečala konflikte in zato sprožila potrebo po znižanju ciljne številčnosti medveda in povečanju njegovega odstrela. Preseljevanje medvedov v tujino za namene nižanja številčnosti je iluzorno, saj je bilo v nekaj desetletjih skupaj preseljenih kakih ducat medvedov, odvzeti pa jih je treba okoli 200 letno. Različne oblike sterilizacije se uporablja za »škodljivce«, kot so npr. miši, podgane, mestne golobe in žuželke, pri večjih (ne)zavarovanih vrstah pa le lokalno in v urbanem okolju. Sterilizacija na ravni celotne populacije medveda, kot jo predlagajo, je logistično in tehnično (v varni obliki za ohranjanje medveda) neizvedljiva, z mnogih vidikov povsem nesprejemljiva (npr. čezmejni vplivi) in pravno skrajno vprašljiva. Za povrh pa ne rešuje osnovnega problema, saj bi sterilizirani medvedi še vedno prožili konflikte. Gre torej za zavajanja z nerealnimi alternativami, kar je do razumnih ljudi podcenjujoče. Vendar je resorno ministrstvo letos opustilo izvedbo dela preverjeno učinkovitih ukrepov in vse napore posveča vpeljavi očitno škodljivih in ideološko motiviranih »alternativ« in pri tem odriva razum, stroko in znanost ter obenem uničuje vložena davkoplačevalska sredstva in delo istega ministrstva zadnjih 15 let.

Prebivalce na območju rjavega medveda in druge podpisane državljanke in državljane Republike Slovenije nas iskreno skrbi ta preobrat v politiki upravljanja z medvedjo populacijo. Različna mnenja in vrednote so razumljiva. Ni pa sprejemljivo, da lahko izbrane skupine brez strokovnega znanja in argumentov krojijo odločitve in delo resornega ministrstva samo zato, ker pač imajo močne osebne povezave ali pa somišljenika v vrhu vlade. Sprejemanje odločitev, ki so v nasprotju s strokovnimi podlagami in so preverjeno škodljive za dobrobit človeka in za varstvo medveda, ki je naša pomembna naravna dediščina, je nedopustno. Zgrešena politika izvajanja zgrešenih konceptov je porok neizbežne katastrofe. Podpisniki in podpisnice si prizadevamo, da se v Sloveniji, svetovnemu vzoru znanstveno utemeljenega in dokazano učinkovitega upravljanja s ponosa vredno naravno dediščino, ta ne bi zgodila.

1. Gorazd Kovačič, Rakitna